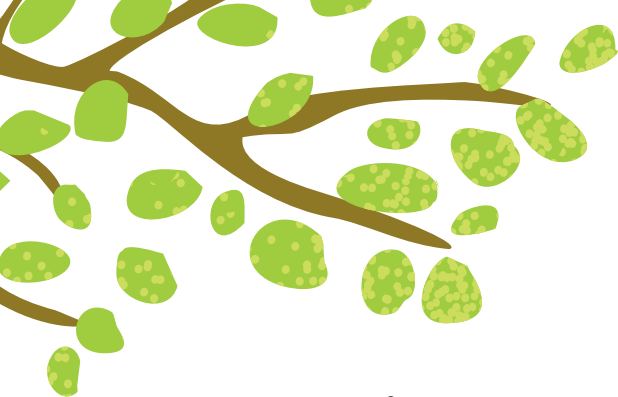

INNOVATIVA FÖRENINGAR!

Inspireras av 12 nyskapande
föreningsidéer från Österbotten

Pohjanmaan Yhdistykset
Österbottens Föreningar

För innovation i det österbottniska föreningslivet

Denna idésamling har kommit till för att föreningar skall kunna inspireras av varandras verksamhet. För det österbottniska föreningslivet bjuder på många intressanta och nytänkande idéer!

Tanken att samla in föreningsidéer tillkom under Leaderprojektet Moderna föreningar (2021–2022) och idéinsamlingen påbörjades i detta projekt. I det efterföljande Leaderprojektet Innovativa föreningar Österbotten (2022–2023) tog insamlingen av idéer fart och det blev flera föreningsbesök och intressanta diskussioner, som till slut utmynnade i denna idésamling.

Innovativa föreningar Österbotten är ett Leaderprojekt som utvecklar föreningskultur, innovationsverksamhet och samarbete i det lokala föreningslivet i Österbotten. Genom innovation kan föreningarna skapa positiv utveckling i sina föreningar och i lokalsamhället. Som stöd för detta behövs kunskap om innovation och verktyg och metoder för att arbeta med innovation. Nya innovativa idéer och möjligheter skapas framför allt genom samarbete med andra aktörer. Samarbete mellan föreningar samt föreningar och andra samhällsaktörer är därför viktigt!

Huvudfinansier för projektet Innovativa föreningar Österbotten är Leadergruppen Aktion Österbotten och tilläggsfinansiering har erhållits av Svenska kulturfonden, Aktiastiftelserna i Österbotten och Svenska folkskolans vänner. Huvudman för projektet är Österbottens Föreningar rf.

Aktiastiftelserna
i Österbotten

En hälsning från projektteamet

Föreningar har en stor roll i skapandet av livskraftiga samhällen på landsbygden. Genom föreningar skapas viktig service i byarna och föreningslivet bidrar till välmående, byagemenskap och viktiga möten mellan människor. Servicen på landsbygden har minskat och föreningarnas roll har därför ökat.

Vi lever idag i ett samhälle i snabb förändring. Tillsammans kan vi möta utmaningarna såväl i våra föreningar som i våra lokalsamhällen. Innovation handlar om just detta, att se behov och tillsammans ta fram nya lösningar som svar på dessa. Vi har under projektet mött många föreningar och vi kan intyga att det finns en otrolig idérikedom och genuin hjälpsvilja bland de österbottniska föreningarna.

Det lönar sig att ta vara på goda idéer och använda sig av dem, hjulet behöver inte alltid uppfinnas på nytt. Vi vill därför sprida information om vad som redan görs i Österbotten. Spridning av idéer är en naturlig del av innovationsarbete och något vi vill uppmuntra till!

Vi vill också uppmuntra till samarbete, kom ihåg att samarbete ger mera resurser till verksamheten och till förverkligande av nya idéer.

Vår förhoppning är att du som läser denna idésamling kommer att inspireras och möjligen hitta idéer som ni kan använda er av i er förening. Vi önskar lycka och framgång!

Till sist vill vi tacka all de fantastiska föreningar vi fått möta och bli inspirerade av under projektet!

*Österbotten, maj 2023
Toni Sjöblom och Jonna Oja*

Innehållsförteckning över idéerna

Pörtom UF	5
Paketautomat ger viktig service åt byborna.	
Folkhälsan	6
Cykelrikshor ger möjligheten att uppleva närmiljön tillsammans med frivilliga cykelpiloter.	
Röda Korset i Kronoby och Kronoby Marthaförening	7
ÅNYO Loppis och Café i Kronoby ger meningsfull sysselsättning.	
Sundom UF	9
Frivilliggruppen Sundom-HELP skapar gemenskap och krisberedskap i byn.	
Karperö ungdomsförening Strandlid	10
Carpella Gym, byagymmet som drivs med frivilliga krafter.	
Pörtom UF och Närpes 4H	12
Barnens sommarklubb!	

Bergö öråd	13
Förening byggde unikt serviceboende på Bergö, i anslutning till byns skola.	
Bennäs Byaråd	15
Nytt föreningshus byggs i Bennäs.	
Djupsund Lövsund Teugmo Byaråd	17
Kultur för alla genom samverkan.	
Folkhälsan	19
Ungdomslokal.fi – en gemenskap för unga på nätet.	
Solf Hem och Skola	20
Hinderbaneloppet Solf OCR Kids, en familjedag med nya upplevelser!	
Nykarleby BMX & MTB	23
Invånarinitiativ och samarbete gav resultat, pumtrackbana och nya ramper byggdes i Nykarleby!	

Pörtom UF

Paketautomat ger viktig service åt byborna.

Vad?

Pörtom Ungdomsförening skaffade en smart-postpaketautomat till byn. Paketautomaten gör det möjligt för byborna att både skicka och ta emot paket.

Varför?

Posten är viktig för byns invånare och företag. Tidigare fanns posten på byabutiken, men då butiken stängde fanns inte längre någon post i byn. Paketautomaten fyller ett behov hos byns invånare och företag.

Hur?

Ungdomsföreningen anskaffade automaten via posten år 2019. Föreningen finansierar och sköter om automaten. Automaten får kostnadsfritt stå i kommunens servicecenter intill biblioteket.

På en liten ort känner folk varandra och samarbete och kommunikation fungerar smidigt. Personalen på servicecentret ser efter automaten och ringer ungdomsföreningen om något inte fungerar. Ungdomsföreningen i sin tur kontaktar posten vid eventuella servicebehov.

Automaten har en årsavgift som föreningen finansierar via egen verksamhet samt genom bidrag.

Automaten används flitigt av byborna och det finns efterfrågan på längre öppethållningstider samt en större automat. ■

Folkhälsan

Cykelrikshor ger möjligheten att uppleva närmiljön tillsammans med frivilliga cykelpiloter.

Bild: Folkhälsan

Vad?

Folkhälsan i Österbotten startade år 2017 en ny verksamhet som går ut på att erbjuda äldre och funktionshindrade nya möjligheter att upptäcka närmiljön och naturen med hjälp av cykelrikshor.

Idéen togs från Cykelförbundets projekt "Cycling utan ålder – Vind i håret" (Pyörällä kaiken ikää) som hade startat några år innan. Själva idén föddes i Danmark år 2012, där en man vid namn Ole Kassow kom på idén att erbjuda äldre nya upplevelser genom att ta ut dem på en cykeltur i en cykelriksha. Idén har sedermera spridit sig i Norden och till många andra länder. Paula Kullas verksam inom Vasa Cykelförening VeloVa har fungerat som idéspridare, inspiratör och koordinator för cykelriksha-verksamheten i Österbotten. Paula har genomgått Cykelförbundets utbildning och kan titulera sig "kapten".

Varför?

Verksamheten har som mål att erbjuda nya upplevelser och omväxling för äldre, men också andra målgrupper kan komma i fråga t.ex. personer med funktionsnedsättning.

De positiva effekterna finns på många plan; erbjuda naturupplevelser och frisk luft, väcka sinnen och minnen genom att iaktta vad som händer runtomkring, minska ensamhetskänslan. Allt detta bidrar till att öka välbefinnandet hos de äldre.

För de frivilliga som deltar erbjuder verksamheten meningsfull sysselsättning bl.a. genom att komma i kontakt med äldre personer. För nyinflyttade kan frivilligverksamheten vara ett sätt att lära sig om sin nya hemort och dess historia. På köpet bidrar den fysiska aktiviteten till en bättre kondition.

Hur?

I Österbotten har en cykelriksha skaffats till Folkhälsanhusen i Vasa och Korsholm. Rikshor i Folkhälsans regi finns också i Karleby, Kronoby, Jakobstad och i Replot (lokala Folkhälsan-föreningen). För att verksamheten ska kunna drivas behövs också ett tillräckligt antal frivilliga som engagerar sig i verksamheten och ställer upp som cykelförare eller s.k. piloter som det heter. Om det är en förening som handhar verksamheten kan rekryteringen av frivilliga starta med att kontakta medlemmarna i föreningen. Cykelförbundet har producerat ett utbildningsmaterial för utbildning av frivilliga i verksamheten. Folkhälsan har översatt materialet till svenska. Folkhälsan har valt att utbilda alla sina frivilliga cykelpiloter. Vem som helst kan köpa en cykelriksha. Priserna för cykelrikshor startar vid ca 3500 €. Därutöver bör man beakta kostnader för underhåll. Det är bra att ha en plan för förvaring och underhåll av fordonet. Anskaffningen kan vara en betydande investering för föreningar och det har uppstått olika samarbeten kring utlåning av cykelrikshor. Även Folkhälsan har samarbetat med föreningar och offentlig sektor kring utlåning av cykelrikshor och utbildning av frivilliga cykelpiloter. I Österbotten har många fina samarbeten redan uppstått kring cykelriksha-verksamhet mellan föreningar, samt mellan föreningar och offentlig sektor.

Vi i projektteamet ser att möjligheter finns för ny verksamhet och nya samarbeten att uppstå! ■

Röda Korset i Kronoby och Kronoby Marthaförening

ÅNYO Loppis och Café i Kronoby ger meningsfull sysselsättning.

Vad?

Café med loppmarknad i Kronoby som drivs av Röda Korset i Kronoby och Kronoby Marthaförening med stöd av Kronoby kommun.

Varför?

Ånyo ger långtidsarbetslösa meningsfull sysselsättning och vinsten från verksamheten doneras till välgörande ändamål.

Bidrar till cirkulär ekonomi genom att ge folk möjligheten att donera saker de inte längre behöver och genom att erbjuda ett hållbart och billigt sätt att konsumera. Är en mötesplats för invånare.

Hur?

Idén till Ånyo uppkom genom diskussioner med Edujob vid folkhögskolan Kvarnen, man hade märkt att det fanns ett behov för meningsfull sysselsättning i Kronoby och föreningarna tog tag i saken. Lokalen som i tiderna varit ett garveri renoverades med talkokrafter och den första april 2021 kunde man öppna för kunder.

Föreningarna samarbetar med Kronoby kommun. Kommunen stod under det första året för hela lokalhyran, därefter har kommunen tagit beslut om att stå för halva hyran. Ånyo hjälper kommunen att sysselsätta långtidsarbetslösa och för tillfället sysselsätts tre personer. Därutöver drivs verksamheten av frivilliga från Röda Korset och Martha. Det är de frivilligas stora insats som möjliggör verksamhetens kontinuitet.

Innanför dörrarna till Ånyo öppnar sig en mysig miljö med ett café samt ett stort urval loppis-

varor. Man har satsat på att visa upp varorna på ett snyggt sätt och allt är väl organiserat.

Varorna på loppiset består av donationer och säljs till ett billigt pris, vilket ger även mindre bemiddlade möjligheten att handla det de behöver. De varor som inte blir sålda doneras vidare till välgörenhet och går exempelvis till Baltikum och Ukraina. Vinsten från försäljningen doneras till lokala (exempelvis palliativ vård, Projekt Liv rf, Barnsligt rf) och internationella välgörande ändamål.

Som komplement till den ordinarie verksamheten har man ordnat olika evenemang så som föreläsningar i kafé och modevisningar med modeller av alla åldrar.

Ånyo fyller ett behov i nejden och har haft bra med kunder sedan start.

Ett innovativt exempel på samarbete mellan föreningar och offentlig sektor! ■

FRAMGÅNGSFAKTORER

- Engagerade frivilliga, som drivs av en stark hjälpvilja.

- Samarbete med kommunen skapar möjligheter.

- Väl organiserat och mysigt, man satsar på att ställa fram varorna på ett snyggt sätt.

- Samarbete mellan lokala föreningar.

- Fyller ett lokalt behov Goda bakverk!

Sundom UF

Frivilliggruppen Sundom-HELP skapar gemenskap och krisberedskap i byn.

Vad?

Sundom Ungdomsförening har bildat gruppen Sundom-HELP. Gruppen består av skolade frivilliga som kan bistå myndigheter i olika kris-situationer och kallas in direkt om något händer.

Varför?

För att ungdomsföreningen skall kunna finnas till för alla även när det krisar. Man vill skapa bya-anda, gemenskap och samarbete kring krisberedskap, så att man kan hjälpa varandra ifall en krissituation uppstår.

Hur?

Gruppen bildades i december 2019 och man har sedan dess gradvis byggt upp ett kunnande inom gruppen. Diskussioner har förts med myndigheter och andra föreningar för att utreda hur Sundom-HELP kunde bistå vid olika krissituationer. Några exempel på krissituationer är stormar, markbränder och eftersökningar till sjöss och på land.

Gruppen samarbetar bland annat med räddningsväsendet, polisen, skogscentralen, Sundom frivilliga krisgrupp, Molpe sjöräddare och Frivilliga räddningstjänsten vid Röda Korset. Av

Frivilliga Räddningstjänsten får man automatiskt meddelande när det behövs eftersökningar. Gruppen samarbetar även över byagränser, exempelvis med Solf och Molpe.

Sundom-HELP har för närvarande 24 medlemmar och gruppen består av frivilliga i olika åldrar. De frivilliga har många olika typer av kunskaper och yrkeskunnande. Man vill ta vara på den kunskap folk har och anpassar uppgifterna enligt kunnande. Alla behövs och kan bidra! Under längre uppdrag finns det även uppgifter på ungdomslokalen, så som att tillreda mat för de frivilliga. För de frivilliga ordnas olika skolningar, exempelvis har en eftersökningskurs ordnats av Frivilliga Räddningstjänsten (Se video).

Man har även ordnat en föreläsning för byborna om hur de själva kan förbereda sig för krissituationer.

Denna typ av verksamhet är unikt för en ungdomsförening och man hoppas kunna inspirera andra till motsvarande verksamhet! ■

FRAMGÅNGSFAKTORER

- Viljan att stärka bya-andan och gemenskapen i byn över generationer är en drivkraft.

- Bygga en mångsidig verksamhet där människors olika kunnande uppskattas och kompletteras varandra.

- Ta med folk av alla åldrar och samarbeta över generationer, alla behövs och kan bidra till verksamheten.

- Samarbeta med andra organisationer och över byagränserna.

- Våga ta kontakt och personligen fråga om man vill komma med i verksamheten.

- Regelbundna träffar skapar kontinuitet i verksamheten.
- Positivitet.

Karperö ungdomsförening Strandlid

Carpella Gym, byagymmet som drivs med frivilliga krafter.

Vad?

Byagymmet Carpella Gym drivs av Karperö ungdomsförening Strandlid rf. Gymmet hittas i allaktivitetshuset Carpella Strandlids källarvåning. Där finns modern gymutrustning, träningsredskap och duschmöjligheter. På gymmet ordnas också kurser och ledda grupper som riktas till nybörjare.

Byagymmet startades av ungdomsföreningen som svar på bybornas önskemål och drivs med frivilliga krafter.

Varför?

För att erbjuda byborna möjlighet att börja träna med låg tröskel. "Gymmet för dig, nära dig". Ett gym som ligger nära, är lättillgängligt och där det är lätt att bli medlem. Träningsmöjligheter främjar bybornas hälsa.

Hur?

Gymmet fungerar enligt självserviceprincipen och man har tagit hjälp av teknik för att driva verksamheten. Detta gör att gymmet fungerar utan att någon från föreningen behöver vara på plats.

Det är lätt att bli gymmedlem via webshopen på föreningens hemsida. Som medlem kan man sedan besöka gymmet mellan klockan 5 och 24 genom att låsa upp dörren med sitt fingeravtryck. Gymmet har en egen ingång

och gymmedlemmarna kan använda gymmet oberoende av vilken annan verksamhet som pågår i huset. Det finns olika typer av medlemskap, både fortlöpande och tidsbundna. Man väljer själv vilken typ som passar en bäst. Billigare gymavgift för ungdomsföreningens medlemmar lockar att bli med. Medlemskap kan också betalas med olika motionsförmåner. Föreningen informerar om gymmets verksamhet via social media och sin hemsida.

Gymmet är en del av föreningens ordinarie verksamhet. Det byggdes med hjälp av talkokrafter och man har köpt maskiner och annan utrustning. Totalt blev det en investering på 80 000 € som finansierades med lån.

Gymmet lockar nya människor till föreningens lokal och gör att nya målgrupper kan ta del av föreningens verksamhet. På sistone har allt fler ungdomar hittat till gymmet. ■

FRAMGÅNGSFAKTORER

- Våga satsa på det ni tror på!
- Våga testa nya idéer.
- Ta hjälp av teknik som stöd för det praktiska.
- Skapa en god social gemenskap i styrelsen.
- Samla in bybornas idéer.
- Fråga efter talkokrafter på social media.

Pörtom UF och Närpes 4H

Barnens sommarklubb!

Vad?

Dagverksamhet för barn i förskole- och lågstadieåldern ordnas i Pörtom under juni och juli. I sommarklubben får barnen leka, pyssla och umgås, samt delta i olika aktiviteter. Ett mål mat serveras dagligen till barnen.

Sommarklubben startades av Pörtom Ungdomsförening och ordnas idag i samarbete med Närpes 4H.

Varför?

Det finns en efterfrågan på dagverksamhet sommartid, eftersom de flesta föräldrar inte har ledigt under hela skollovet.

Hur?

En ledare anställs för att dra klubben och hen planerar verksamheten enligt barnens önskemål. De kan exempelvis baka tillsammans

eller åka ut och se på djur. En del barn deltar i Folkhälsans simskola och ledaren för och hämtar barnen från simskolan. När sportklubben ordnar idrottsvecka besöker sommarklubben den tillsammans. Arrangörerna har fått bidrag för verksamheten. För deltagarna kostar det två euro per dag att delta och därtill tar man betalt för maten till självkostnadspris. Föreningarna som arrangerar sommarklubben går inte på minus av verksamheten.

Under våren koordinerar arrangörerna och tar emot anmälningar samt anställer en ledare. Under sommaren sköter ledaren verksamheten med stöd av föreningarna. ■

FRAMGÅNGSFAKTORER

- Vi gör det som behöver göras, och det har breddat vår verksamhet.

- Vi vill att byn ska leva och därför vill vi satsa på att de ska hända i byn.

- Ungdoms och barnverksamhet gör föreningen känd för yngre.

- Var inte rädda att prova på. Om man inte har provat, så vet man inte om det fungerar!

- Om det inte fungerar, så prova på något nytt!

- Gör sådant som ni själva tycker är roligt.

- Ha upp ögonen för vad andra gör och hämta inspiration.

Bergö Öråd

Förening byggde unikt serviceboende på Bergö, i anslutning till byns skola.

Vad?

Mitt i ösamhället Bergö ligger serviceboendet Fyrgården. Boendet är ihopbyggt med Bergö skola vilket skapar många positiva synergier! Det ger de äldre möjligheten att se på när barnen leker på skolgården och skolklasser kan hälsa på hos de äldre och ordna gemensamma aktiviteter.

Boendet delar också kök och tekniskt utrymme med skolan. På området finns förutom skolan även hälsostation, bibliotek och idrottsanläggningar så som ett gym, en ishockeyrink och

en pulkabacke. De äldre som bor på boendet får vara med där det händer och följa med barnens och bybornas aktiviteter även kvällstid. Det är lätt att hälsa på vid boendet i samband med att man åker till sina fritidsintressen.

Serviceboendet är ett allmännyttigt samfund som ägs av föreningen Bergö Öråd r.f. Det är ett effektiviserat serviceboende med tio platser som har byggts av Bergö Öråd och drivs av Österbottens välfärdsområde.

Varför?

För att äldre Bergöbor med ett ökat servicebehov skall kunna bo kvar hemma på ön. De anhöriga har även lättare att hälsa på.

Att åka till fastlandet tar lång tid och många anhöriga är gamla och saknar körkort, vilket skulle göra det svårt att åka till fastlandet och hälsa på.

Hur?

Föreningen Bergö Öråd r.f. jobbade under många år för att få ett kommunalt serviceboende till ön. När detta arbete inte lyckades, så bestämde man sig för att själva bygga ett serviceboende.

Under planeringstiden visade det sig att öns skola hade mögel och behövde rivas. Detta väckte tanken om att boendet kunde byggas under samma tak som den nya skolan. Denna idé blev verklighet och bygget planerades i nära samarbete med kommunen. Innan bygget inleddes hade kommunen också lovat att stå för driften av serviceboendet.

Bergö Serviceboende Ab är ett allmännyttigt samfund som ägs av Bergö Öråd r.f. Man bildade ett bolag för att ha möjlighet att få investeringsstöd och räntestödslån från Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA).

Området kring Fyrgården har resulterat i många fina samarbeten

Bergö Serviceboende Ab har ett nära samarbete med kommunen och välfärdsområdet. Välfärdsområdet driver Fyrgården och hyr serviceboendet samt utrymmen för hemservicen och hälsostationen av Bergö Serviceboende Ab. Skolköket tillreder förutom skolmaten också mat för serviceboendet och hemservicen. Hälsostationen är nära tillgänglig för både skolbarn och invånarna på boendet. Fyrgården delar teknisk central med skolan och kommunen fakturerar för vatten, el och uppvärmning. I dagsläget har Fyrgården tio invånare men efterfrågan på platser är större.

Att få bo kvar på sin hemö är viktigt för Bergöborna. ■

Projektteamet besökte Bergö Öråd vid Fyrgården. Till vänster Britt-Mari Söderholm från Bergö Öråd och till höger Jonna Oja från projektteamet.

FRAMGÅNGSFAKTORER

- Envishet, om något inte lyckas första gången så gör ändringar och försök på nytt.

- Engagemang och eldsjäl i föreningen.

- Bra kommunikation med kommunen och välfärdsområdet.

- Det geografiska läget motiverar, man måste själv ta tag i saker för att skapa det man behöver.

Bennäs Byaråd

Nytt föreningshus byggs i Bennäs.

Vad?

I Bennäs byggs ett nytt allaktivitetshus, Loffens, som skall bli en gemensam samlingsplats för byborna.

Varför?

Det är viktigt för byn att ha en lokal där byborna kan samlas. Efter att byns ungdomslokal revs har byn saknat en motsvarande samlingsplats. Dessutom behövde byarådets "By i miniatyr" en utställningsplats, den handgjorda miniatyren visar Bennäs centrum på 1950-talet och är hela 4,5 x 8,5 meter stor!

Hur?

Flera föreningar samarbetar kring bygget, Bennäs Byaråd är projektansvarig och med sig i projektet har de Pedersöre Ungdomsförening, Bennäs-Lövö Marthaförening och Folkhälsan i Pedersöre. Dessutom får de stöd av Pedersöre kommun och av olika föreningar och företag i byn.

Bygget har dels utförts av lokala entreprenörer, dels av byborna på talko. Det finns en stark talkoanda kring bygget och många bybor deltar i byggtalkot på olika sätt. Man har aktivt sökt bidrag för att förverkliga byggprojektet och majoriteten av projektet finansieras genom bidrag.

Projektets olika skeden har bl.a. finansierats av Aktion Österbotten, Svenska kulturfonden, NTM-centralen och lokala företag.

I allaktivitetshuset på ca 180 m² skall många olika typer av verksamhet ordnas. För att maximera användningen av utrymmena så får förvaringen av miniatyren en innovativ lösning!

Miniatyren kommer kunna hissas upp och förvaras i allaktivitetshusets tak, när den inte är framme för besökare att bekanta sig med. ■

FRAMGÅNGSFAKTORER

- Målmedvetenhet och drivkraft.
- God gemenskap och en vi-mentalitet.
- Gott ledarskap: vara ett gott exempel och med god drivkraft lyfta fram och förverkliga idéer.
- Visa uppskattning till talkoarbetarna och styrelsemedlemmarna.
- Samarbete med andra föreningar och med kommunen.
- Gör roliga saker tillsammans! Vid föreningens evenemang klagörs alltid vart intäkterna går.
- Kunskap om hur man söker bidrag för att förverkliga sina planer.
- Fördomsfritt söka inspiration och höra på allas idéer. Var lyhörd till idéer som förening och ta upp andras idéer till diskussion.

Djupsund Lövsund Teugmo Byaråd

Kultur för alla genom samverkan.

Vad?

Genom samverkan med olika aktörer kan Djupsund Lövsund Teugmo Byaråd erbjuda ett mångsidigt kulturutbud i skärgården.

Varför?

Byarådet vill värna om kulturen och erbjuda byborna kulturupplevelser. Kultur skall finnas till för alla, det är viktigt att det finns möjlighet att uppleva kultur i den egna närmiljön och de olika aktiviteterna och evenemangen stärker gemenskapen i byarna.

Hur?

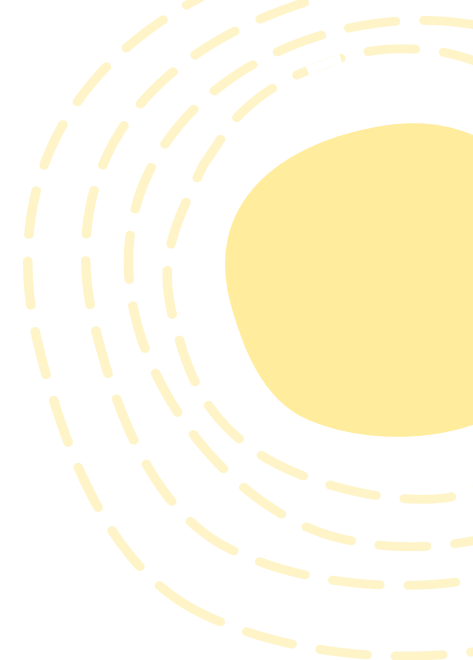
Byarådet erbjuder mångsidiga kulturupplevelser bland annat inom bildkonst, fotokonst, sång och musik, berättarkonst, hantverkskultur samt vin- och matkultur. Historiska och naturnära temata med skärgårdsanknytning lyfter fram kulturarv. Pidro, som spelats ute i bygderna under många årtionden, samlar deltagare från när och fjärran.

Naven för kulturverksamheten är den fint renoverade och tillgänglighetsanpassade Byargården i Djupsund, som ägs av Byarådet och som år 2022 erhållit hedersomnämning för bra renovering av Finlands Hembygdsförbund. Byarådet samverkar aktivt med olika aktörer för att kunna möjliggöra ett brett kulturutbud i skärgården.

Nya samarbetsformer utvecklas hela tiden och Byarådet har samarbetat/samarbetar bl.a. med följande aktörer: Vörå medborgarinstitut, Yrkesakademin i Österbotten, Vörå församling, Särkimo fria församling, Maxmo skärgårdsförening, Maximuskören, Folkhälsan i Maxmo och Vörå pensionärsförening.

Byarådet samarbetar med författare, musiker, utövare av konst och hantverk samt med andra som önskar dela med sig av sitt kunnande. De olika kulturevenemangen har samlat många deltagare från byarna, närområdet och andra kommuner.

Tillsammans kan man åstadkomma mycket till glädje för många! ■

FRAMGÅNGSFAKTORER

- Våga ta risker och våga pröva på nya koncept.

- Vara lyhörd och lyssna på vad som önskas.

- Diskutera och vidareutveckla olika idéer tillsammans.

- Satsa på långsiktig planering och publicera information om evenemang i god tid.

- Efter genomförda evenemang – berätta kort vad som gjorts.

- Aktivt söka bidrag som stöd för verksamheten.

- Samverka och stärka samarbetsnätverk.

Folkhälsan

Ungdomslokal.fi – en gemenskap för unga på nätet.

Vad?

Ungdomslokal.fi är namnet på en ungdomslokal på nätet. Ungdomslokalen erbjuder en gemenskap på svenska för ungdomar i åldern 13–20 år.

Verksamheten är ett samarbete mellan Folkhälsan, Svenska folkskolans vänner och Stiftelsen för Brita Maria Renlunds minne. Ungdomslokal.fi är den första svenskspråkiga digitala ungdomslokalen som är öppen alla vardagar.

Varför?

Målet är att främja och stärka den psykiska hälsan bland unga genom att erbjuda en lättillgänglig, kravlös och trygg gemenskap på nätet. Många ungdomar saknar en gemenskap, framför allt efter pandemin.

Ungdomslokal.fi är ett forum där unga kan umgås och hitta vänner från hela Svenskfinland.

Hur?

Ungdomslokal.fi fungerar i praktiken på samma sätt som en fysisk ungdomslokal. Ungdomslokalen håller öppet regelbundet under vardagarna och minst två ungdomsledare finns på plats per skift. När lokalen är öppen kan unga umgås anonymt och spela eller tala med varandra eller med någon av ungdomsledarna.

Ungdomslokalen fungerar i programmet Discord, som är en social medieplattform. För att bli medlem på Ungdomslokal.fi måste man godkänna ungdomslokalens regler. Discord är gratis att använda och på plattformen kan ungdomarna prata med varandra antingen en till en eller som en grupp. Deltagarna kan exempelvis skicka direktmeddelanden, ha videosamtal och dela skärm d.v.s. streama. När ungdomslokalen håller stängt kan man läsa och se vad som finns i de olika textkanalerna, men man kan inte skriva något, inte gå in i någon röstkanal eller streama något.

Ungdomslokal.fi marknadsförs till ungdomar främst via sociala medier och via skolor. Skolorna har också skickat ut information om Ungdomslokal.fi via Wilma. ■

FRAMGÅNGSFAKTORER

- Erbjuder en lättillgänglig, kravlös och trygg gemenskap på nätet.

- Vill finnas där ungdomarna finns.

- Verksamheten skapas tillsammans med unga: ungdomarna medverkar i utformningen och innehållet av verksamheten och lokalens utseende.

- Vuxnas närvaro på ungdomslokalen bidrar till ett respektfullt samtalsklimat.

- Ungdomarna har möjlighet att anonymt få tala med och ställa frågor till ungdomsledarna.

- Skolorna och Wilma är en viktig kanal för delning av information om Ungdomslokal.fi.

Solf Hem och Skola

Hinderbaneloppet Solf OCR Kids,
en familjedag med nya upplevelser!

Vad?

Hinderbaneloppet *Solf OCR Kids* har ordnats av föräldraföreningen Solf Hem och Skola för skolbarn från Solf, Sundom och Tölby-Vikby skolor åren 2017–2019 samt 2022. Runt hinderbaneloppet har det uppstått en familjedag med olika aktiviteter som erbjuder familjerna en chans att lära känna varandra utanför klassrummet. Familjeevenemanget har årligen dragit mellan 200–250 personer och blivit en succé som

inspirerat andra hinderbanelopp att utveckla koncept för hela familjen. Genom ett brinnande intresse, samarbeten, talkokraft och "vi-anda" skapades ett lyckat koncept. Hinderbaneloppets mål är att barnen skall hjälpas åt och klara sig över hindren tillsammans. Alla barn skall klara banan på sitt sätt. Vissa hinder klarar man inte själv och då får man samarbeta för att ta sig över hindren tillsammans.

Varför?

Det fanns inget motsvarande lokalt evenemang för barn, så föreningen kavlade upp ärmarna och skapade det. Målet var att ge barnen en upplevelse. Man ville ordna något som erbjöd rörelse, motion och frisk luft och som var utmanande och roligt. Barnen behövde inte tävla, utan de fick välja om de ville ta tid eller inte. Sluttiden var inte det viktiga utan det att barnen fick utmana sig själva. Alla deltagare fick medalj.

Med evenemanget ville man också aktivera föräldrar och ge dem en möjlighet att få kontakt med varandra. Man ville föra föräldrar, barn och lärare närmare varandra.

Hur?

Idén till Solf OCR Kids föds. Fröet till idén såddes år 2016 när styrelsemedlemmarna Peik Kjerulf och Hanna Svarvars deltog i hinderbaneloppet Toughest i Umeå och blev inspirerade.

Idén fortsatte gro och när flera av föreningens styrelsemedlemmar deltog i det lokala hinderbaneloppet EnergyRun i Sundom kom idén om ett hinderbanelopp för barn att mogna.

Föreningen utvecklade det egna konceptet Solf OCR Kids och på hösten 2017 hölls evenemanget för första gången. Att ordna ett hinderbanelopp som riktade sig till barn var då en nyhet och väckte mycket intresse.

Evenemanget blev mycket mer än ett lopp, det blev en familjedag med aktiviteter för hela familjen. Man hade olika aktiviteter så som lotterier, våffelförsäljning, köpphäst-hoppning, ansiktsmålning, ponnyridning och en mini-hinderbana för de yngre barnen. Frivilliga brandkåren deltog också med program.

Planering och organisering krävdes

Att ordna ett hinderbanelopp med ett så stort antal deltagare är krävande. Solf OCR Kids var ett stort projekt för föreningen och de tillsatte därför ett team på 5–6 personer som stod för arrangemanget. Närmare evenemanget hjälpte sedan hela styrelsen till. En stor arbetsinsats har krävts i form av planering av evenemanget, bygget av hinderbanan, samt av funktionärerna på plats under evenemanget.

Evenemanget ordnades i september när vädret var lämpligt och planeringen inleddes redan på våren. En vecka före evenemanget

började banan byggas och pannlamporna sken i skogen på Solf IK:s spånbana, där evenemanget ordnades. Under själva loppet behövdes ca 50–60 funktionärer, loppet hade mellan 24–30 hinder och vid varje hinder fanns en vuxen med som funktionär.

Samarbeten och talkokraft

Evenemanget blev ett gott exempel på sektoröverskridande samarbeten. Korsholms kommun var en viktig samarbetspart. Exempelvis lånade fritidssektorn ut utrustning som behövdes till loppet. Solf IK var också med som samarbetspart. Loppet hölls på deras spånbana i Solf och idrottsföreningen lånade ut den tidtagarutrustning som behövdes.

En viktig insats var det talkoarbete som invånare bidrog med. Många föräldrar och andra frivilliga ställde upp och var med från år till år.

Talkoarbetet gjordes med glada miner och vi-anda. Föreningen lyfter fram att det är ett viktigt jobb att skapa en god känsla bland de frivilliga, på så sätt har man också lättare att få folk att ställa upp.

Man samarbetade också med föräldraföreningarna i Sundom och Tölby-Vikby. Styrelsemedlemmar från dessa föreningar ställde upp som funktionärer på evenemanget, trots att föreningarna inte var officiella medarrangörer. **På detta sätt stärkte man banden mellan grannbyarna.**

Man fick också hjälp av företagssponsorer. Föreningen tog kontakt med företag och berättade om idén. I utbyte mot sponsoring erbjöd man företagen synlighet, bland annat

på en logovägg som deltagarna kunde ta bilder vid under evenemanget. Hinderbaneloppet Toughest och EnergyRun bidrog med att bygga egna "lite häftigare" hinder till loppet.

Har inspirerat andra

När Solf OCR Kids ordnades för första gången år 2017 så fanns inte motsvarande lokala evenemang. **Evenemanget har bidragit till att inspirera andra lokala hinderbanelopp att ordna evenemang för hela familjen!** ■

FRAMGÅNGSFAKTORER

Tips för ordnande av lyckade evenemang!

- Gör det ni är intresserade av. Att arrangörerna har ett brinnande intresse är en framgångsfaktor. Fråga era styrelsemedlemmar: Vad är du intresserad av? Vad skulle du vilja förverkliga?

- Skapa en god stämning. Det är ett viktigt jobb att skapa god känsla och en vi-anda bland de frivilliga. Detta gör det lättare att få folk att ställa upp på talko från år till år.

- Tillsätt ett evenemangsteam med tydlig ansvarsfördelning och styrelsens stöd. Påbörja planeringen i god tid.

- Samarbeta med olika typer av organisationer. Skaffa olika samarbetspartners, detta ger många fördelar och kan även minska kostnaderna.

Nykarleby BMX & MTB

Invånarinitiativ och samarbete gav resultat, pump-trackbana och nya ramper byggdes i Nykarleby!

Vad?

I Nykarleby har det nyligen byggts en pump-trackbana för BMX och terrängcykling. Under processen har föreningen Nykarleby BMX & MTB rf grundats.

Förutom pumptrackbanan har den nygrundade föreningen även byggt ramper vid stjärnhallen i Nykarleby, som kan användas exempelvis för att åka med skateboard, skoter och BMX cykel.

Bakom initiativet till den nya föreningen och byggerna står paret Heidi Backman och Toby Brason. Inom deras familj finns ett brinnande intresse för cykelsport och de kavlade därför upp ärmarna för att tillsammans med andra lokalinvånare skapa nya fritidsmöjligheter i sin hemstad.

Varför?

Toby och Heidi märkte ett växande intresse för cykelsport i Nykarleby, men det fanns inte ändamålsenliga platser att utöva sporterna på. Cykelsporterna intresserar många olika åldersgrupper och man ville erbjuda alternativ till de traditionella lagsporterna. Cykelsporter är lätt-tillgängliga, för de flesta har en cykel hemma. Sport ger möjligheter till motion, glädje och gemenskap.

Hur?

Under en resa till Umeå inspirerades Toby och Heidi av hur det där satsats på cykelsporter. Det väckte tanken att man kunde skapa något liknande i Nykarleby. När de diskuterade idén med sina vänner märkte de att det fanns ett intresse för detta i Nykarleby. Tillsammans tog man en proaktiv attityd för att själva skapa det man efterfrågade. Toby och Heidi framhäver

att de som utövar sporterna i praktiken har den bästa förståelse för hurdana platser som behövs för utövandet.

För att lyckas verkställa sina idéer har de aktivt sökt samarbetspartners. Av Nykarleby stad fick man tillgång till marken där pumptrackbanan kunde byggas. De kontaktade Aktion Öster-

botten och ansökte om finansiering till bygget, men för att kunna söka stöd måste de bilda en förening.

Detta blev startskottet för bildandet av föreningen Nykarleby BMX & MTB rf. Föreningen sökte sedan stöd för bygget av pumptrackbanan från Leader Aktion Österbotten och stödet beviljades. Många talkotimmar lades ner i byggande av banan. Man annonserade om talkot på sociala medier och många vänner och bekanta deltog. Projektet krävde planering och koordinering för lyckat genomförande. Toby hade tidigare erfarenhet av markarbete och hans kunskande var till stor hjälp under bygget. Sedan start har föreningen hela tiden hållit ögonen öppna för nya samarbetsmöjligheter. Exempelvis har föreningen Lions Club Nykarleby bidragit med medel till verksamheten och Nykarleby Ridklubb har bidragit med material till bygget, genom att ge bort sand från ett ridhus. Föreningen har gjort ett aktivt val att vara så inkluderande som möjligt i sin verksamhet och har välkomnat invånare att delta i talkot. När det gäller ramperna vid Stjärnhallen, så har föreningen byggt dem i samarbete med Nykarleby kultur och fritid. Staden har stöttat bygget finansiellt och föreningen har inhandlat material och byggt ramperna på talko. Staden har även tipsat intresserade ungdomar om bygget så att de kunnat delta i talkot.

Föreningens proaktiva "det här fixar vi" attityd och målmedvetna arbete har möjliggjort nya fritidsmöjligheter för invånarna i hemstaden Nykarleby. ■

INNOVATIVA
FÖRENINGAR!